

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΑΡΙΣΑΣ

Δ/ΝΣΗ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ & ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Γραφείο Διευθυντή

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΤΟΥ ΠΗΝΕΙΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΜΕ ΝΕΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

Γενικά.

Η έντονη ή μέτρια λειψυδρία, το σοβαρό οικολογικό πρόβλημα με την μείωση μέχρι και μηδενισμού της παροχής του Πηνειού ποταμού τους θερινούς μήνες και ιδιαίτερα οι εντάσεις μεταξύ των αγροτών Καρδίτσας & Λάρισας για τα νερά του Ταυρωπού, είναι συνήθη & επαναλαμβανόμενα φαινόμενα για την Θεσσαλία τα τελευταία 20 χρόνια. Η παροχή του Πηνειού πριν τις τελευταίες βροχοπτώσεις (18 – 22/5/2007), ήταν μόλις 2,5 μ3 / δευτ. και ανίκανη να καλύψει τις αρδευτικές ανάγκες των εκτάσεων κατά μήκος του Πηνειού μέχρι την Λάρισα καθώς και των εκτάσεων του ΤΟΕΒ Πηνειού, που προϋποθέτουν παροχή τουλάχιστον 6-7 μ3 / δευτ. Ήδη την περίοδο αυτή (τέλος Μαΐου), χάρις στις βροχοπτώσεις του Μαΐου, η παροχή του Πηνειού διατηρείται ακόμη σε ικανοποιητικά επίπεδα (5-6 μ3 / δευτ.), ενώ οι αρδεύσεις και το πρόβλημα της λειψυδρίας, έχουν μετατεθεί για τουλάχιστον 15-20 ημέρες. Η αποθήκευση νερού στους υπάρχοντες μικρούς ταμιευτήρες στο Νομό Λάρισας και τα πρόχειρα φράγματα στον Πηνειό ξεπερνά τα 20 εκατομμύρια μ3, δεν μπορεί όμως να καλύψει τις ανάγκες του ΤΟΕΒ Πηνειού μέχρι το τέλος της αρδευτικής περιόδου, ιδιαίτερα αν δεν επαναληφθούν το επόμενο διάστημα οι βροχοπτώσεις. Συνεπώς είναι αναγκαία η ενίσχυση του Πηνειού με νερά από άλλες πηγές. Οι πηγές αυτές βρίσκονται στον Νομό Καρδίτσας και είναι οι ταμιευτήρες Ταυρωπού και Σμοκόβου.

Δυνατότητες ενίσχυσης του Πηνειού ποταμού.

Ι. Ενίσχυση Πηνειού από νερά του ταμιευτήρα Ταυρωπού : Μετά από την εμπειρία των 10-15 τελευταίων ετών, έχει διαπιστωθεί ότι από τον Ταυρωπό, θάβουν στον Πηνειό ποταμό και τελικώς στην Λάρισα (ΤΟΕΒ), ελάχιστες (5-6 εκ. μ3) έως μηδενικές ποσότητες νερού, παρότι η κοινή διυπουργική απόφαση κατανομής νερού προβλέπει κάθε χρόνο 20 – 40 εκ. μ3 για την Λάρισα.. Δεν είναι συνεπώς σήμερα πλέον πρακτικά δυνατή η παροχέτευση νερού προς τον Πηνειό, από τον λίμνη Ταυρωπού, γιατί δεν υπάρχουν στην λίμνη μεγάλα αποθέματα (60 εκατ. μ3) και δεν έχουν εξασφαλισθεί οι προϋποθέσεις που είναι :

- Αποφαση σε πολιτικό επίπεδο να φθάσει η στάθμη της λίμνης στο επίπεδο των 783,00 μ.

- Συνεργασία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Καρδίτσας και των φορέων που διαχειρίζονται τα νερά (ΤΟΕΒ, Δήμαρχοι κ.λ.π.) και
- Ουσιαστική παρέμβαση της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η οποία ενώ θα έπρεπε να είναι ο μοναδικός υπεύθυνος φορέας διαχείρισης του νερού στην Θεσσαλία, δεν διαθέτει την ανάλογη υποδομή και συνήθως ισορροπεί σε ρόλο διαμεσολαβητή.

Με μελέτη που εκπόνησε το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο το 2002 με χρηματοδότηση της Ν.Α. Καρδίτσας, για την διαχείριση των νερών της λίμνης Ταυρωπού, προβλέπεται η θέσπιση οικολογικού ορίου στην κατώτατη στάθμη της λίμνης – το οποίο ζητούν οι φορείς της Καρδίτσας να θεσμοθετηθεί από την Πολιτεία – που πρακτικά σημαίνει ότι στο μέλλον η Λάρισα ούτε και τυπικά πλέον θα δικαιούται κάποιας ποσότητας νερού από την λίμνη.

II. Ενίσχυση Πηνειού από νερά του ταμιευτήρα Σμοκόβου : Μετά την έμφραξη του θυροφράγματος στο Φράγμα Σμοκόβου (Ιούνιος 2002) και τις ευνοϊκές υδρολογικές συνθήκες (σημαντικές βροχοπτώσεις-χιονοπτώσεις το 2005-2006), στην λίμνη συγκεντρώθηκαν αξιόλογες ποσότητες νερού (170 εκατ. μ3), που όμως δεν αξιοποιήθηκαν, τόσο γιατί δεν υπάρχουν τα απαιτούμενα αρδευτικά δίκτυα στις περιοχές του νομού Καρδίτσας, όσο και γιατί δεν έγινε καμία σοβαρή προσπάθεια παροχέτευσης νερού την αρδευτική περίοδο, προς τον Νομό Λάρισας. Αντίθετα το 2006 σημαντικές ποσότητες νερού (20-30 εκατ. μ3) της λίμνης οδηγήθηκαν στην θάλασσα τον περσινό Σεπτέμβριο, προκειμένου να αυξηθεί η χωρητικότητα της για ενδεχόμενες πλημμύρες και όχι την αρδευτική περίοδο που θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ελάχιστη παροχή του Πηνειού.

Από τα στοιχεία, τις πληροφορίες, καθώς και από επισκέψεις επιτόπου, προκύπτουν τα παρακάτω δεδομένα σε ότι αφορά την δυνατότητα χρησιμοποίησης μέρους των υδάτων του φράγματος :

1. Είναι γνωστό ότι έχει ολοκληρωθεί μόλις το 10 – 15% από τα προβλεπόμενα αρδευτικά δίκτυα για την άρδευση των 200.000 στρ., στο Νομό Καρδίτσας και στους άλλους Νομούς (Φθιώτιδα-Λάρισα). Συνεπώς δεν είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί το νερό του ταμιευτήρα Σμοκόβου για τις περιοχές που προβλέπει η μελέτη του έργου, αλλά είναι δυνατή η αξιοποίηση του νερού σε άλλες περιοχές, εφόσον μπορεί να μεταφερθεί.

2. Ήδη για την φετινή αρδευτική περίοδο, στην λίμνη (με στάθμη 360 μ.), είναι αποθηκευμένα 140 εκατ. μ3 και διατίθενται περίπου τα μισά για χρήση.

3. Σήμερα οι δυνατότητες που υπάρχουν για την παροχέτευση νερού από το φράγμα και την μεταφορά του προς τον Πηνειό είναι δύο :

A. Η μία είναι από τα έργα κεφαλής της σήραγγας Λεονταρίου, δηλαδή από τους πρωτεύοντες αρδευτικούς αγωγούς μεταφοράς νερού και μέσω συλλεκτήρων - στραγγιστικών δικτύων Ιτολη (Τ 7), Κακάρα (Τ8), του Φαρσαλίτη και του Εννυτέα να φθάσει στον Πηνειό. **Η δυνατότητα αυτή εκτιμάται ότι για το 2007 είναι περιορισμένη έως αδύνατη**, αφενός μεν διότι ορισμένοι προσαγωγοί κλάδοι που κατασκευάζονται είναι αμφίβολο εάν θα ολοκληρωθούν μέσα στην αρδευτική περίοδο και αφετέρου διότι δεν έχουν τεχνικά την δυνατότητα να μεταφέρουν μεγάλες παροχές νερού. Οι μικρές αυτές ποσότητες νερού (0,5-1,5 μ3 / δευτ.), δεν είναι δυνατόν να περάσουν από τα ανοικτά δίκτυα

που προαναφέρθηκαν, με τα πολλά εμπόδια που υπάρχουν κατά μήκος της διαδρομής προς Λάρισα και να ενισχύσουν ουσιαστικά τον Πηνειό.

Β. Η άλλη δυνατότητα, είναι η μεταφορά νερού τόσο από την σήραγγα εκτροπής του φράγματος Σμοκόβου και ειδικότερα από το εκκενωτή του, με τις δύο ειδικές δικλείδες που ρυθμίζουν την «οικολογική παροχή», όσο και με την άντληση νερού από την λίμνη, με πρόσθετες αντλίες (πετρελαιοκίνητες), που θα τοποθετηθούν στο πρανές της όχθης της λίμνης κοντά στον υπερχειλιστή του φράγματος. Η συνολική παροχή αυτή, που στο μέγιστό της μπορεί να φθάσει τα $6 - 7 \text{ μ}^3 / \text{δευτ.}$ ($3-4 \text{ μ}^3 / \text{δευτ.}$ η οικολογική + $3 \text{ μ}^3 / \text{δευτ.}$ από άντληση), θα κατευθυνθεί μέσω του Σοφαδίτη προς τον Πηνειό. Εάν η παροχέτευση νερού με την παροχή αυτή, γίνει από τις αρχές Ιουλίου μέχρι τα μέσα Αυγούστου, τότε θα οθάσουν στον κάμπο Καρδίτσας περίπου 27 εκατ. κυβικά μέτρα νερού ($45 \text{ ημέρες} \times 24 \text{ ώρες} \times 25.200 \text{ μ}^3 / \text{ώρα}$). Από την ποσότητα αυτή, εκτιμάται ότι μπορεί να φθάσουν στον Πηνειό 10 - 12 εκατ. κυβικά τουλάχιστον, παρότι αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό τόσο από τα εμπόδια κατά μήκος της διαδρομής κυρίως στον Σοφαδίτη (φράγματα αποθήκευσης), όσο και από τις συνθήκες συνεργασίας των φορέων, της Ν.Α Καρδίτσας, της Περιφέρειας Θεσσαλίας & του ΥΠΕΧΩΔΕ που εμπλέκονται στην ευθύνη λειτουργίας του έργου, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ακόμη οορέας διαχείρισης του.

Η ποσότητα αυτή των 10 εκατ. κυβικών θα είναι ουσιαστική ενίσχυση για τον Πηνειό, τόσο για περιβαλλοντικούς λόγους, όσο και για τις αρδεύσεις στους Νομούς Τρικάλων και κυρίως Λάρισας, με δεδομένο ότι το καλοκαίρι θα είναι εξαιρετικά θερμό και το νερό που θα μπορεί να έλθει από τον Ταυρωπό, θα είναι ελάχιστο έως μηδενικό. Με τον τρόπο αυτό, είναι πιθανόν για την φετινή αρδευτική περίοδο (με τις ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες λειψυδρίας), να περιορίσουμε τις μεγάλες ζημιές στις αρδευόμενες καλλιέργειες και τις σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους αγρότες.

Θα πρέπει όμως έγκαιρα - και οπωσδήποτε πριν από τον Ιούλιο - να διερευνηθούν όλες οι πτυχές της δυνατότητας υλοποίησης του εγχειρήματος αυτού. Ειδικότερα θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα εξασφάλισης πιστώσεων, οι διαδικασίες προμήθειας ή ενοικίασης, των μηχανημάτων άντλησης καθώς και τα χρονικά περιθώρια που υπάρχουν. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο χρόνος παράδοσης, προετοιμασίας του χώρου και εγκατάστασης των 5 ειδικών αντλιών (συνολικής παροχής $3 \text{ μ}^3 / \text{δευτ.}$), είναι τουλάχιστον ένας μήνας, σύμφωνα με έρευνα της αγοράς. Τέλος το κόστος προμήθειας, εγκατάστασης και λειτουργίας για 45 - 60 ημέρες, προϋπολογίζεται σε 250.000 - 300.000 €.

Λάρισα 1 Ιουνίου 2007

Ο Δ/ντής

Κων. Γκούμας